

Competència 1

ARGUMENTACIÓ

Avaluar els arguments atenent el seu context històric, social i cultural, identificant les influències que els sustenten i la seva repercussió en la història de la filosofia per descobrir la naturalesa dels seus possibles dogmatismes i fal·làcies.

Criteris d'avaluació

1.1 Avaluar críticament discursos, orals i escrits, sobre qüestions i problemes filosòfics que apareixen al llarg de la història de la filosofia, demostrant una comprensió correcta de les estructures argumentatives.

1.2 Produir rigorosament arguments a partir de l'estudi de la història de la filosofia, aplicant les normes lògiques, retòriques i argumentatives, i detectant i evitant maneres dogmàtiques, fal·laces i biaixos per exposar les pròpies opinions i idees, tant oralment com per escrit.

Comentari

Argumentar consisteix a presentar els pros i els contres d'una proposició, una idea o una tesi i arribar a una conclusió. Aquesta competència pretén capacitar l'alumnat per pensar amb lògica, més significativament, amb profunditat, a partir dels recursos propis del discurs i la pràctica filosòfica i l'anàlisi de les idees dels principals filòsofs i filòsofes.

El desenvolupament d'aquesta competència dona a l'alumnat les eines per posar llum al procés de pensament i descobrir la lògica interna dels pensaments que s'han produït al llarg de la història de la filosofia, i introduir la crítica com a element essencial per pensar: identificar prejudicis, distingir el que és important del que és accessori, conceptualitzar, qüestionar marcs conceptuals, detectar errors en l'argumentació, etc., ajuda l'alumnat a construir un pensament propi, amb arguments que li permeten qüestionar el que pensa. També els capacita per anticipar les pròpies accions per mitjà de la reflexió i la crítica com un element previ a la presa de decisions; per tant, el desenvolupament d'aquesta competència és la condició per poder abordar la competència 5.

Aquesta competència també es relaciona estretament amb la competència 3 d'aquesta matèria i amb la competència clau en comunicació lingüística. També es relaciona amb la competència clau STEM, en l'aspecte de construir, expressar i contrastar argumentacions per justificar i validar les afirmacions que es fan en ciències. I està especialment vinculada amb la competència clau personal, social i d'aprendre a aprendre, ja que les eines de la filosofia ens ajuden a reflexionar sobre el propi procés de pensament, cosa que facilita la metacognició (prendre consciència dels processos mentals que intervenen en l'aprenentatge per poder-los autoregular).

Competència 2

INFORMACIONAL

Interpretar i comunicar qüestions filosòfiques a partir de la selecció i l'anàlisi rigorosa de fonts de la història de la filosofia per entendre el nostre present atenent el passat i per produir i transmetre judicis i tesis personals i desenvolupar una actitud indagadora, autònoma, rigorosa i creativa en l'àmbit de la reflexió filosòfica.

Criteris d'avaluació

2.1 Construir un coneixement rigorós de fonts i textos filosòfics, aplicant tècniques de cerca, anàlisi, organització i comparació i relacionant-los correctament amb els contextos històrics, problemes o tesis, autores i autors, i amb altres àmbits i activitats culturals.

2.2 Construir discursos propis sobre problemes historicofilosòfics, mitjançant l'elaboració i la presentació de documents i treballs de recerca documental, tant de manera individual com grupal.

Comentari

En els temps en què vivim pren una rellevància especial poder clarificar quines raons sostenen una opinió per evitar els errors, les trampes o els prejudicis i comprendre que no tots els arguments tenen la mateixa validesa, ni lògica ni ètica.

La matèria d'Història de la Filosofia ha de permetre a l'alumnat aprofundir en l'anàlisi dels discursos i valorar com els diferents sabers ens proporcionen diferents graus de certesa. Mitjançant la comprensió de l'especificitat del pensament filosòfic com a saber argumentatiu, l'alumnat adquireix eines per analitzar críticament els discursos i els arguments del seu dia a dia.

L'exercici competencial consisteix a llançar una sonda al passat des del nostre present per entendre'ns a nosaltres mateixos, per saber d'on venim, com a cultura i com a humanitat, i actuar de manera creativa per a la millora social en drets i llibertats.

El desenvolupament d'aquesta competència ha d'ajudar l'alumnat a adquirir una posició de prevenció davant les informacions que l'envolten i capacitar-lo per discernir a quin tipus de saber pertanyen. Entendre quin tipus de saber estem analitzant és una condició per poder seleccionar les eines d'anàlisi i d'argumentació adients per a cada discurs, que es treballen en la competència 1 (Avaluar i generar arguments a partir de

Competència 3

DIÀLEG

Aplicar la dissertació filosòfica per contraposar i posar en diàleg les idees dels diferents pensadors i pensadores de la història de la filosofia, i així connectar el present amb el passat per transformar-lo d'acord amb els grans consensos sorgits dels drets humans i els objectius de desenvolupament sostenible (ODS).

Criteris d'avaluació

3.1 Intercanviar i avaluar críticament idees sobre qüestions filosòfiques a partir de la dissertació.

3.2 Argumentar rigorosament les pròpies idees en activitats de dissertació filosòfica.

3.3 Participar de manera oberta, compromesa i respectuosa en activitats de diàleg sobre qüestions i problemes filosòficament rellevants per crear una dissertació compartida.

Comentari

Aquesta competència està estretament relacionada amb la competència 1 (avaluar i generar arguments a partir de l'anàlisi formal i informal, per produir i valorar discursos orals i escrits de manera rigorosa, evitar dogmatismes, biaixos i fal·làcies i distingir els sabers que aporten certesa a l'hora de sostenir opinions i hipòtesis), atesa la importància que té l'argumentació filosòfica, la identificació de les fal·làcies, el qüestionament de les idees i la capacitat de deduir-ne les implicacions. Però es relaciona també amb la resta de competències de la matèria. Per això, s'ha de treballar de manera integrada, per afavorir la transferència de coneixements i d'habilitats entre aquestes.

També es relaciona amb la competència clau en comunicació lingüística, i amb la competència clau personal, social i d'aprendre a aprendre.

Competència 4

Reconèixer com els problemes filosòfics s'han plantejat en les diferents èpoques i autores i autors i comparar-ho, a partir de l'anàlisi i la interpretació de textos dels principals autors i autores de la història de la filosofia, per reconèixer la radicalitat i la transcendència d'aquestes qüestions i abordar-les amb el bagatge de les aportacions de la tradició filosòfica.

Criteris d'avaluació

4.1 Distingir les principals preguntes de la història de la filosofia i les diferents respostes filosòfiques mitjançant la indagació i l'anàlisi i la interpretació de textos filosòfics.

4.2 Relacionar les diferents respostes filosòfiques que s'han donat en la cultura, mitjançant l'anàlisi de textos i altres formes d'expressió cultural amb les respostes de la història de la filosofia.

4.3 Comparar les diferents preguntes, idees, tesis i controvèrsies filosòfiques de la història del pensament, mitjançant el diàleg diacrònic amb els textos de la història de la filosofia i amb el diàleg sincrònic sobre els textos de la història de la filosofia.

4.4 Valorar la pluralitat, la complexitat i la dialèctica de la història del pensament, mitjançant la comprensió i l'expressió de les relacions d'oposició i complementarietat entre les tesis, escoles, filòsofes i filòsofs de les mateixes èpoques i tradicions o de diferents.

Comentari

Al llarg de la història, la filosofia ha abordat qüestions fonamentals per a l'existència humana, com ara la identitat personal, el coneixement, la vida en comú, etc., partint sempre d'un context real i simbòlic concret. En aquest sentit, podem dir que la filosofia ofereix respostes històriques a qüestions essencials i actuals.

L'anàlisi de l'origen històric de la filosofia ofereix l'oportunitat de visibilitzar les veus minoritzades en la filosofia acadèmica, de situar la tradició filosòfica d'Occident en una posició androcèntrica i etnocèntrica, i de tractar la doble invisibilització de les dones, en l'accés a l'entorn acadèmic i cultural i en l'anonimització en la tradició cultural.

Aquesta competència està entrelligada amb les competències personal, social i aprendre a aprendre; competència ciutadana, i, més directament, amb la competència en consciència i expressió culturals.

Competència 5

PROBLEMES ACTUALS

Avaluar de manera global, sistèmica i transdisciplinària problemes ètics i polítics fonamentals i d'actualitat analitzant-los filosòficament per poder tractar-los de manera creativa i prendre una posició.

Criteris d'avaluació

5.1 Avaluar críticament problemes contemporanis complexos emprant els conceptes, les idees, les teories i les controvèrsies historicofilosòfics que poden contribuir a clarificar-los.

5.2 Elaborar propostes crítiques i personals sobre els problemes contemporanis complexos fent ús d'idees, teories, estratègies argumentatives i el diàleg filosòfic.

Comentari

La complexitat és, potser, un dels elements fonamentals que caracteritzen el nostre present i determina radicalment la vida dels nois i les noies. La societat de la informació i la comunicació, la globalització econòmica i cultural i el desenvolupament de la ciència i de la tecnologia, entre d'altres, són elements que formen part de tot un entramat de relacions i qüestions complexes entre les quals no sempre és fàcil orientar-se. La filosofia, com a discurs crític i analític, pot ajudar en aquesta empresa.

El que es pretén amb el desenvolupament d'aquesta competència és que l'alumnat aprengui a orientar-se en la complexitat mitjançant les eines conceptuals i metodològiques pròpies del pensament crític i filosòfic (introduïdes en les competències 1, 2, 3 i 4), per aprofundir en l'anàlisi i la comprensió dels reptes socials, ambientals i polítics del món actual. En aquest sentit, assolir aquesta competència implica ser capaç de prendre posició davant d'un repte o controvèrsia plantejada amb criteri.

Per desenvolupar aquesta competència és necessari que l'alumnat aprengui a identificar problemes contemporanis, així com els agents, els interessos, les idees i els valors implicats. I també que aprengui a identificar les possibles conseqüències (ètiques, polítiques, socials, etc.) de les diverses posicions al voltant de la situació problemàtica o conflictiva i establir els criteris d'elecció d'alternatives i vies d'acció raonables, des d'una perspectiva democràtica, per tal de poder-se pronunciar i prendre decisions. Per tal de poder-ho dur a terme amb rigor filosòfic, cal que l'alumnat utilitzi les eines filosòfiques que es treballen a la resta de competències d'aquesta matèria.

Aquesta competència té un paper fonamental en l'anàlisi crítica de la realitat social i política i té una relació directa amb la resta de competències de la matèria, i amb la competència clau en ciències, tecnologia i enginyeria (STEM), la competència emprenedora i, més directament, amb la competència ciutadana.

Competència 6

Desenvolupar la sensibilitat i la comprensió crítica de l'art i altres manifestacions amb valor estètic a partir de les principals idees filosòfiques sobre la bellesa i la creació artística per contribuir a l'educació estètica.

Criteris d'avaluació

6.1 Comprendre l'evolució de la reflexió estètica sobre la bellesa, l'experiència estètica i els conceptes d'artesanía, art i disseny al llarg de la història mitjançant l'anàlisi de textos filosòfics i de diferents expressions artístiques.

6.2 Construir un judici propi sobre diferents expressions artístiques, tot aplicant els conceptes estètics a les valoracions d'aquestes expressions.

Comentari

Aquesta competència pretén que l'alumnat compregui la importància dels processos i de les manifestacions estètiques en les societats i en els individus i com han evolucionat al llarg de la història intrínsecament relacionats amb l'ordre polític, moral, econòmic, etc., mitjançant les principals idees filosòfiques d'art i creació. També és una oportunitat per explorar diferents llenguatges artístics i emprar altres formes de comunicació i expressió, amb creativitat i imaginació.

La competència en estètica es relaciona fonamentalment amb la competència clau en consciència i expressió culturals, i també amb la competència en comunicació lingüística i la competència ciutadana.